



คู่มือ

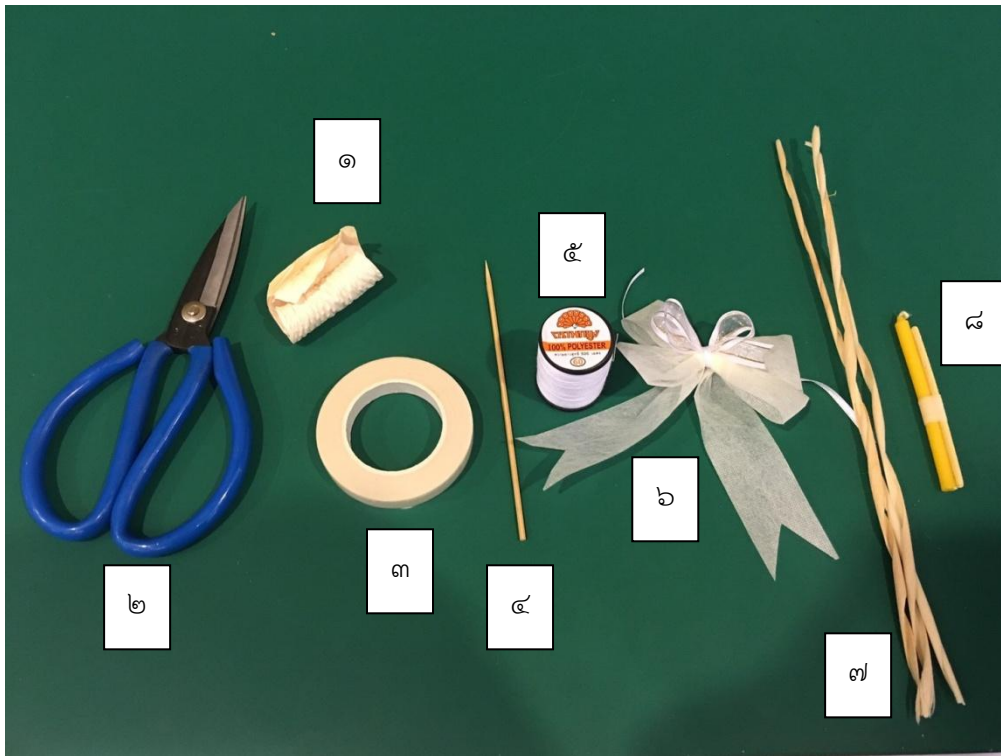
การประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์

พระราชทาน

คำนำ

เนื่องด้วยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชอนุสรณ์คำนึงถึงพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และทรงเข้าพระราชนิพนธ์ถึงความรู้สึกของประชาชนชาวไทยว่ายังคงรำลึกถึงพระองค์มิเสื่อมคลาย และมีความประสงค์ที่จะกระทำการที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีและน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดกิจกรรม“โครงการจิตอาสาประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์พระราชทาน”เพื่อทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ด้วยฝีมือการสร้างสรรค์และถ่ายทอดโดยข้าราชการบริพาร โรงเรียนช่างฝีมือในวัง (หญิง) โรงเรียนช่างฝีมือในวัง (ชาย) และหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ตลอดจนพสกนิกรทุกหมู่เหล่าเพื่อแสดงออกถึงความสามัคคีและการมีส่วนร่วมทั้งกำลังกาย กำลังความคิดและสติปัญญาด้วยจิตอาสาในการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์พระราชทานเพื่อเป็นพระราชกุศลอุทิศถวายครั้งสุดท้าย ทั้งยังเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้และฝึกทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนสามารถนำแนวคิดไปสร้างสรรค์ต่อยอดสร้างอาชีพแก่ตนเองและชุมชนได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นจึงจัดทำคู่มือการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์พระราชทานขึ้น เผยแพร่เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาแก่ประชาชนและผู้สนใจต่อไป

วัสดุอุปกรณ์



๑. กระดาดขมิ้นจันทน์สำเร็จรูป
๒. กรรไกร
๓. ฟลอร่าเทป
๔. ไม้ปลายแหลม
๕. ด้ายสีขาว
๖. ริบบิ้น
๗. ก้านขมิ้นจันทน์สำเร็จรูป
๘. ชุดรูปเทียนเล็ก

ดอกดารารัตน์

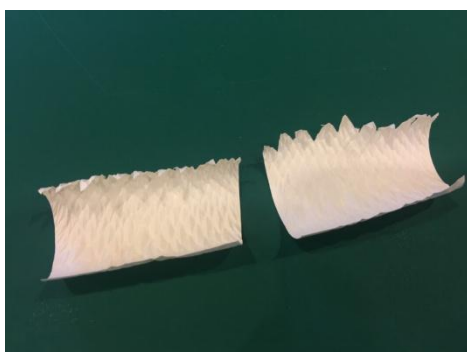


ดอกดารารัตน์

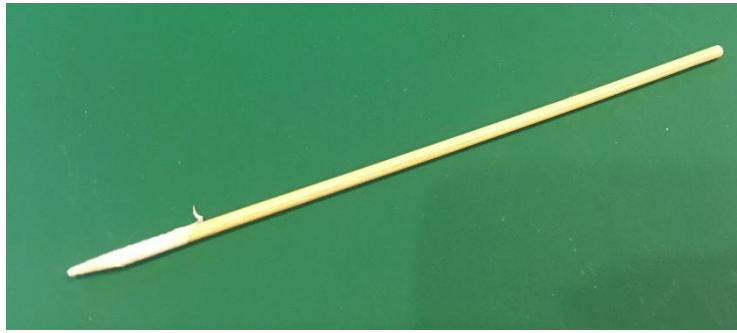
ดอกดารารัตน์ หรือดอก Daffodil เป็นดอกไม้ทรงโปรดของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
และพระราชทานให้กับสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
อยู่เสมอ เมื่อครั้งยังทรงศึกษาและประทับอยู่ที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์
“ดอกดารารัตน์” นิยมใช้มอบให้แก่บุคคลอันเป็นที่รัก
เพื่อบอกว่าไม่เคยหวังสิ่งใดตอบแทน และยังหมายถึง เกียรติยศ
ความกล้าหาญ สัญลักษณ์ของความหวัง
ชื่อดอกดารารัตน์ยังมีความหมายที่ลึกซึ้ง โดยคำว่า ดารา หมายถึง ดวงดาว
คือสิ่งที่อยู่สูงสุด คำว่า รัตน์ หมายถึง แก้ว คือ สิ่งที่มีค่า

ขั้นตอนการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์พระราชทาน (ดอกดารารัตน์)

๑. เตรียมกลีบดอกไม้จันทน์สำเร็จรูป โดยตัดตามแบบ ดังนี้
๒. ขั้นที่ ๑ กลีบเกสร จำนวน ๓ กลีบ
ขั้นที่ ๒ กลีบดอกแบบฟันปลา จำนวน ๒ กลีบ
ขั้นที่ ๓ กลีบดอกแบบกลีบบัว จำนวน ๖ กลีบ



๓. พันฟลอร่าเทปเข้ากับปลายไม้ปลายแหลม



๔. ประกอบกลีบเกสรทั้ง ๓ กลีบ เข้ากับไม้ปลายแหลม แล้วพันด้วยด้ายสีขาวมัดให้แน่น



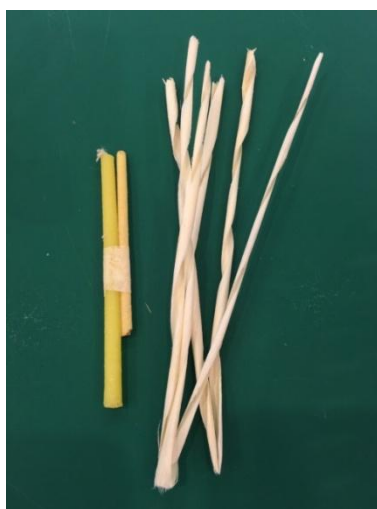
๕. นำกลีบดอกแบบฟันปลา ประกอบเข้ากับกลีบเกสร แล้วพันด้วยด้ายสีขาวมัดให้แน่น



๖. นำกลีบดอกแบบกลีบบัว ประกอบเป็นกลีบดอกชั้นนอก โดยวางสลับหว่างกับกลีบดอกชั้นใน แล้ว
พันด้วยด้ายสีขาวมัดให้แน่น



๗. นำเกลียวไม้จันทน์ประมาณ ๓ - ๕ เส้น มาหักครึ่ง แล้วนำธูปและเทียนมามัดรวมกันให้ธูปกับ
เทียนอยู่ในช่วงกลางของไม้ แล้วจับรวบนามาติดที่ช่อดอก จากนั้นจึงมัดด้ายและพันฟลอร่าเทป
ให้แน่นตั้งแต่ส่วนคอของดอกไม้จนถึงสุดปลายไม้



๘. พันด้วยฟลอร่าเทปปิดเก็บรายละเอียดของชิ้นงานให้เรียบร้อย นำริบบิ้นที่เตรียมไว้แล้วมา
ประกอบให้สวยงาม จึงแล้วเสร็จสมบูรณ์



ดอกกล้วยไม้



ขั้นตอนการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์พระราชทาน (ดอกกล้วยไม้)

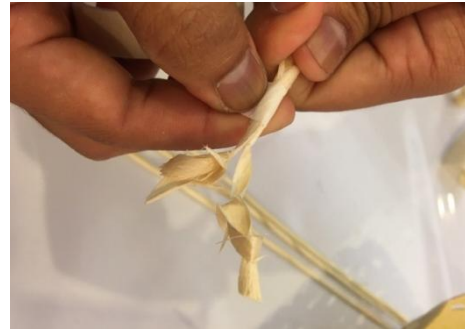
๑. เตรียมแบบกลีบดอก โดยตัดกระดาษไม้จันทน์เป็นกลีบด้านซ้าย ด้านขวา และกลีบส่วนกลาง



๒. ม้วนเกสร โดยผูกปลายก้านไม้จันทน์ทั้งสองด้าน แล้วพับครึ่งเป็นเกสร



๓. นำไม้ปลายแหลมมาประกอกับส่วนเกสร ให้ต่ำกว่าส่วนยอดบนประมาณ ๒ เซนติเมตร ใช้ฟลอร่า เทปพันเก็บปลายแหลมให้เรียบร้อย



๔. นำเกสรวางลงบนกระดาษไม้จันทน์แล้วพันหมุนเป็นส่วนกลีบใน



๕. ใช้ด้ายสีขาวพันมัดกลีบในแล้วผูกให้แน่น



๖. นำกลีบด้านซ้ายที่เตรียมไว้ มาประกอบเพื่อเป็นกลีบนอก โดยใช้ด้ายผูกบริเวณโคนกลีบดอกให้แน่น และเสมอกัน



๗. นำกลีบดอกปลายมนด้านซ้ายวางซ้อนใต้ช่อดอกทางด้านซ้ายมือ แล้วใช้ด้ายพันมัดพร้อมขมวดปมมัดให้แน่น



๘. นำกลีบดอกปลายมนด้านขวาวางซ้อนเป็นกลีบดอกชั้นต่อไปโดยวางสลับหว่างกับชั้นแรก และใช้ด้ายพันมัดให้แน่น



๙. จากนั้นนำกลีบดอกสุดท้ายเป็นปลายแหลมมาประกอบไว้เหนือสุด



๑๐. นำเกลียวไม้จันทน์ประมาณ ๓ – ๕ เส้น มาหักครึ่ง แล้วนำรูปและเทียนมามัดรวมกันให้รูปกับเทียนอยู่ในช่วงกลางของไม้ แล้วจับรวบนำมาติดที่ช่อดอก จากนั้นจึงมัดด้ายและพันฟลอร่าเทปให้แน่น ตั้งแต่ส่วนคอของดอกไม้จนถึงสุดปลายไม้



๑๑. พันด้วยฟลอร่าเทปปิดเก็บรายละเอียดของชิ้นงานให้เรียบร้อย นำริบบิ้นที่เตรียมไว้แล้วมาประกอบให้สวยงาม จึงแล้วเสร็จสมบูรณ์



ดอกชบาทิพย์



ดอกชบาทิพย์

ดอกชบาทิพย์เป็นดอกไม้ที่สร้างสรรค์ประดิษฐ์ขึ้น
เพื่อสื่อถึงการดับสูญและความเป็นทิพย์และเพื่อเป็นการถวาย
ความอาลัยเป็นครั้งสุดท้ายแด่
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
พระผู้ทรงสถิตในดวงใจของปวงประชาราษฎร์ชั่วนิรันดร์

• • • • •

ขั้นตอนการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์พระราชทาน (ดอกชบาทิพย์)

๑. เตรียมกลีบดอก โดยตัดกระดาษไม้จันทน์สำเร็จรูปตามแบบ



๒. ม้วนโคนกลีบดอก ใช้ส่วนของกระดาษด้านฝั่งที่เรียบ ให้ครบตามจำนวนกลีบ (พับไว้)



๓. หักเกลียวไม้จันทน์ ๑ เส้น แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน พร้อมกับนำเกสรดอกไม้มามัดรวมกัน



๔. นำกลีบดอกในข้อ ๒ ที่พับไว้ มาประกอบมัดรวมกันด้วยด้ายสีขาวให้ครบเป็นดอกที่สมบูรณ์



๕. นำเกลียวไม้จันทน์ประมาณ ๓- ๕ เส้น มาหักครึ่ง แล้วนำรูปและเทียนมามัดรวมกันให้รูปกับเทียนอยู่ในช่วงกลางของไม้ แล้วจับรวบนำมาติดที่ช่อดอก จากนั้นจึงมัดด้ายและพันฟลอร่าเทปให้แน่นตั้งแต่ส่วนคอของดอกไม้จนถึงสุดปลายไม้



๖. พันด้วยฟลอร่าเทปปิดเก็บรายละเอียดของชิ้นงานให้เรียบร้อย นำริบบิ้นที่เตรียมไว้แล้วมาประกอบให้สวยงาม จึงแล้วเสร็จสมบูรณ์



ดอกชบาหนู



ดอกชบาหนู

เปรียบเสมือนความอาลัยในการสูญเสียของพสกนิกรทุกหมู่เหล่า
เป็นสัญลักษณ์ที่แทนดวงใจไทยทุกดวงในการน้อมส่งเสด็จพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
ในการพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ

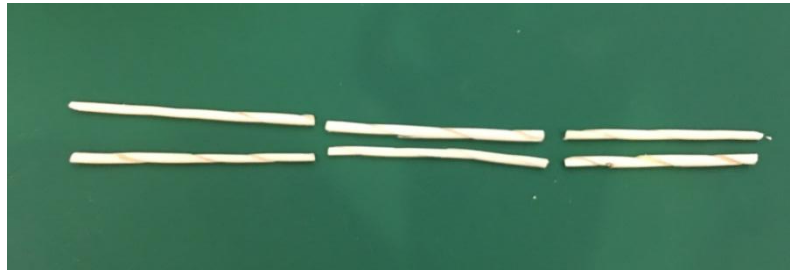


ขั้นตอนการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์พระราชทาน (ดอกชบาหนู)

๑. เตรียมกลีบดอก โดยตัดกระดาษไม้จันทน์สำเร็จรูปตามแบบ จำนวน ๖ กลีบ



๒. ตัดเกลียวไม้จันทน์ ๑ เส้น ให้ได้ ๓ ส่วน



๓. ม้วนด้านเรียบของกลีบดอกเข้ามา พร้อมกับสอดไม้จันทน์เพื่อเป็นเกสร



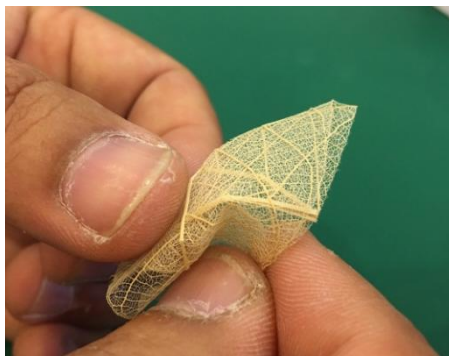
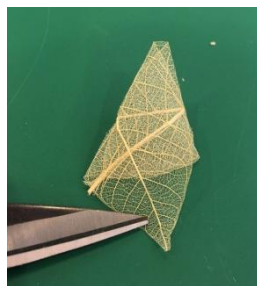
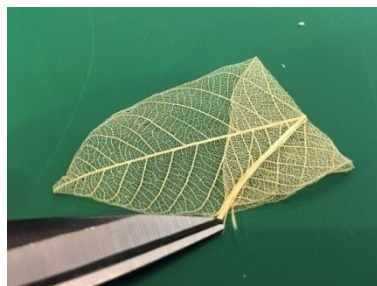
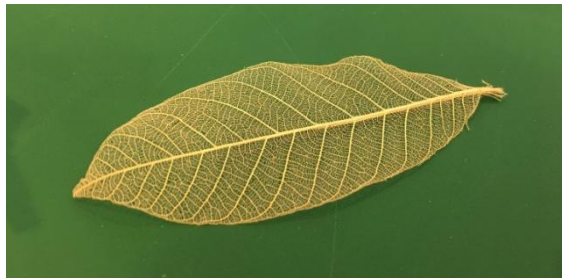
๔. ม้วนโคนกลีบดอกและบีบให้แน่น โดยให้เกลียวจันทน์สูงกว่าขอบกระดาดประมาณ ๒ เซนติเมตร
อย่าให้ยาวเกินเพื่อเป็นเกสรกลางของแต่ละดอก แล้วใช้ด้ายขาวผูกมัดให้แน่นจนครบ ๖ ดอก



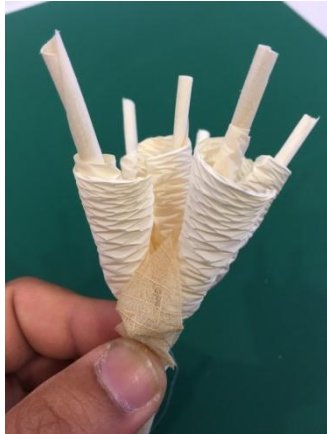
๕. นำดอกทั้ง ๖ มามัดรวมกันที่หลอด โดยใช้ด้ายสีขาวพันและผูกมัดให้แน่น ประกอบให้ครบ ๖ ดอกต่อ ๑ ช่อ



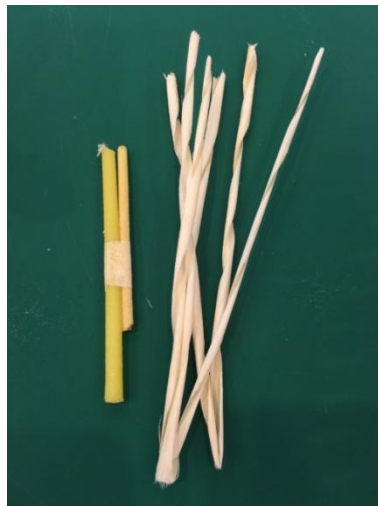
๖. เตรียมกลีบเลี้ยง โดยพับใบยางพาราเป็นรูปสามเหลี่ยม



๗. ประกอบกลีบเลี้ยงจากใบยางพารา เข้ากับช่อดอกโดยรอบประมาณ ๔-๕ กลีบ



๘. นำเกลียวไม้จันทน์ประมาณ ๓ - ๕ เส้น มาหักครึ่ง แล้วนำรูปและเทียนมามัดรวมกันให้รูปกับเทียนอยู่ในช่วงกลางของไม้ แล้วจับรวบนำมาติดที่ช่อดอก จากนั้นจึงมัดด้ายและพันฟลอร่าเทปให้แน่นตั้งแต่ส่วนคอของดอกไม้จนถึงสุดปลายไม้



๙. พันด้วยฟลอร่าเทปปิดเก็บรายละเอียดของชิ้นงานให้เรียบร้อย นำริบบิ้นที่เตรียมไว้แล้วมาประกอบให้สวยงาม จึงแล้วเสร็จสมบูรณ์



ดอกกลีลลี่



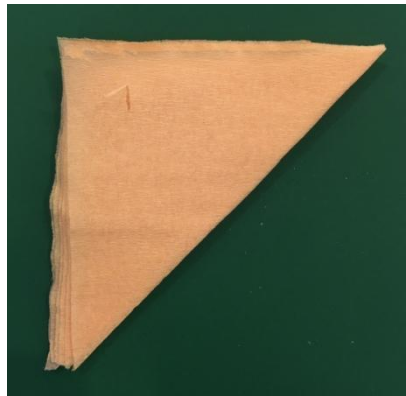
ดอกกลีลลี่

ดอกกลีลลี่แสดงออกถึงความรักที่บริสุทธิ์เช่นเดียวกับดอกกุหลาบสีขาว
 อีกทั้งดอกกลีลลี่สีขาวยังแสดงออกถึงความซื่อสัตย์และเทิดทูนด้วย
 อนุภาพแห่งความจงรักภักดีของพลชนกรชาวไทยที่มีต่อ
 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
 และความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น

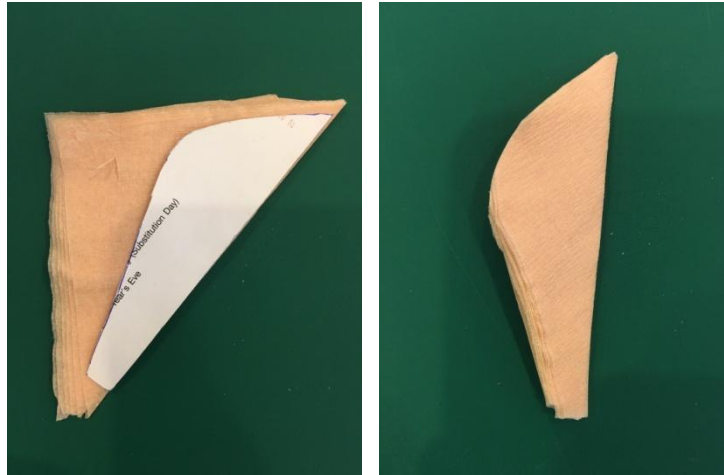
• • • • •

ขั้นตอนการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์พระราชทาน (ดอกกลีลลี่)

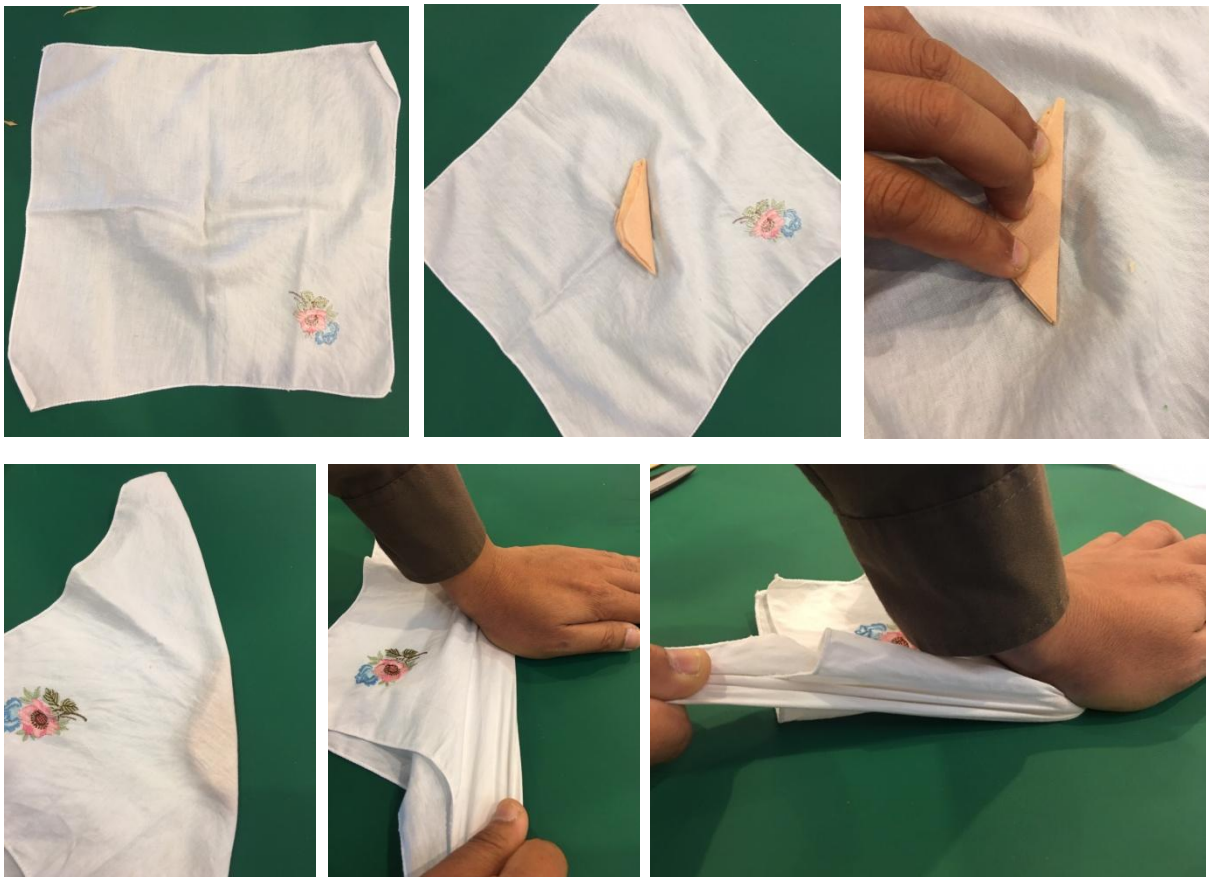
๑. เตรียมกระดาษย่นสีนวล ตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส



๒. พับกระดาษทแยงเป็นสามเหลี่ยม และนำแบบกลีบดอกมาวางทาบบ แล้วตัดตามแบบให้ได้ ๖ กลีบ



๓. นำผ้าเช็ดหน้ามาใช้ตัดกลีบ โดยวางกลีบดอกที่ตัดเตรียมไว้ ให้สันกลีบดอกขวางในแนวทแยง พับผ้าเช็ดหน้าเป็นสามเหลี่ยม แล้วใช้มือซ้ายกดสันขอบกลีบดอกไว้ และใช้มือขวาดึงผ้าเช็ดหน้าทางด้านขวาไปทางด้านซ้ายให้สุดมุมผ้าและคลายผ้าออก





๔. คลายกลีบดอกที่อัดกลีบแล้ว โดยจับส่วนโคนของกลีบดอกออก



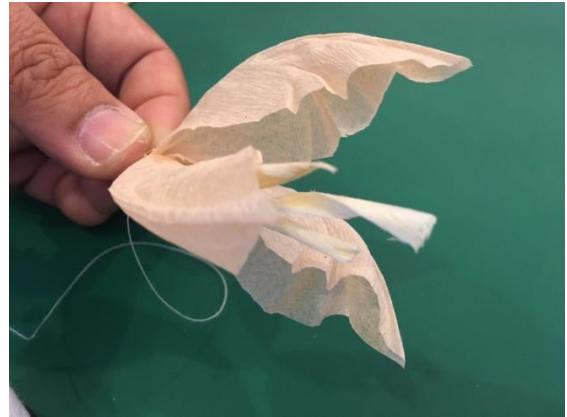
๕. ตัดก้านไม้จันทน์ ๑ เส้น แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน



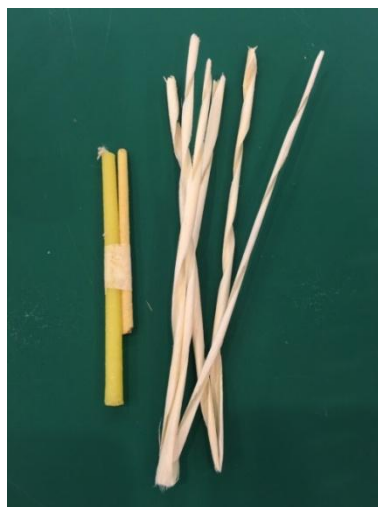
๖. ใช้ด้ายสีขาวมัดก้านดอกไม้จันทน์ทั้งสามรวมกัน



๗. นำกลีบดอกทั้ง ๖ กลีบมาประกอบ โดยใช้ด้ายสีขาวมัดพัน เริ่มจากชั้นแรกจำนวน ๓ กลีบ แล้วประกอบอีก ๓ กลีบสลับหว่างกับชั้นแรกเป็นชั้นที่สอง



๘. นำเกลียวไม้จันทน์ประมาณ ๓ - ๕ เส้น มาหักครึ่ง แล้วนำรูปและเทียนมามัดรวมกันให้รูปกับเทียนอยู่ในช่วงกลางของไม้ แล้วจับรวบนามาติดที่ช่อดอก จากนั้นจึงมัดด้ายและพันฟลอร่าเทปให้แน่นตั้งแต่ส่วนคอของดอกไม้จนถึงสุดปลายไม้



๙. พันด้วยฟลอร่าเทปปิดเก็บรายละเอียดของชิ้นงานให้เรียบร้อย นำริบบิ้นที่เตรียมไว้แล้วมา
ประกอบให้สวยงาม จึงแล้วเสร็จสมบูรณ์



ดอกพุดตาน



ขั้นตอนการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์พระราชทาน (ดอกพุดตาน)

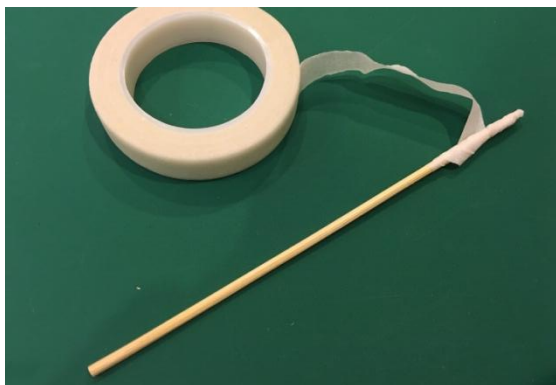
- เตรียมกลีบดอกไม้จันทน์จำนวน ๑๐ กลีบ เพื่อใช้ประดิษฐ์ดอกไม้พุดตานจำนวน ๓ ชั้น
โดยชั้นที่ ๑ ใช้กลีบดอก ๒ กลีบ ชั้นที่ ๒ ใช้กลีบดอก ๓ กลีบ และชั้นที่ ๓ ใช้กลีบดอก ๕ กลีบ



๒. นำกลีบดอกชั้นที่ ๒ และชั้นที่ ๓ ที่เตรียมไว้ ใช้ด้านที่เรียบม้วนเป็นโคนกลีบดอก ทำให้เป็นกลีบดอกพุดตานที่ม้วนเข้าหากัน



๓. พันฟลอร่าเทปหุ้มไม้ปลายแหลมลักษณะคล้าย cottonbud



๔. วางไม้ที่หุ้มปลายแล้วในข้อ ๓ ลงบนกลีบดอกชั้นที่ ๑ พันด้ายสีขาวโดยรอบมัดเป็นกลีบชั้นในจำนวน ๒ กลีบ



๕. นำกลีบดอกชั้นที่ ๒ มาประกอบเข้ากับกลีบดอกชั้นใน พันด้วยด้ายสีขาว มัดให้แน่น



๖. นำกลีบดอกชั้นที่ ๓ มาประกอบเป็นกลีบดอกชั้นนอก โดยเรียงสับหว่างกับชั้นที่ ๒ โดยรอบให้ครบจำนวนที่กำหนดไว้



๗. นำเกลียวไม้จันทน์ประมาณ ๓- ๕ เส้น มาหักครึ่ง แล้วนำรูปและเทียนมามัดรวมกันให้รูปกับเทียนอยู่ในช่วงกลางของไม้ แล้วจับรวบนำมาติดที่ช่อดอก จากนั้นจึงมัดด้ายและพันฟลอร่าเทปให้แน่นตั้งแต่ส่วนคอของดอกไม้จนถึงสุดปลายไม้



๘. พันด้วยฟลอร่าเทปปิดเก็บรายละเอียดของชิ้นงานให้เรียบร้อย นำริบบิ้นที่เตรียมไว้แล้วมา
ประกอบให้สวยงาม จึงแล้วเสร็จสมบูรณ์



ดอกกุหลาบ



ดอกกุหลาบ

ดอกกุหลาบเป็นสัญลักษณ์แห่งความรักอันบริสุทธิ์ด้วย
อานุภาพแห่งความจงรักภักดีของทวยราษฎร์ที่ระลึกถึง
พระมหากษัตริย์ในองค์พระประมุขของชาติ
เพื่อถวายเป็นครั้งสุดท้ายแด่
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ผู้เป็นกษัตริย์ที่รักยิ่งของปวงชนชาวไทย



ขั้นตอนการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์พระราชทาน (ดอกกุหลาบ)

๑. เตรียมกลีบดอกไม้จันทน์สำเร็จรูปจำนวน ๘ – ๑๐ กลีบ

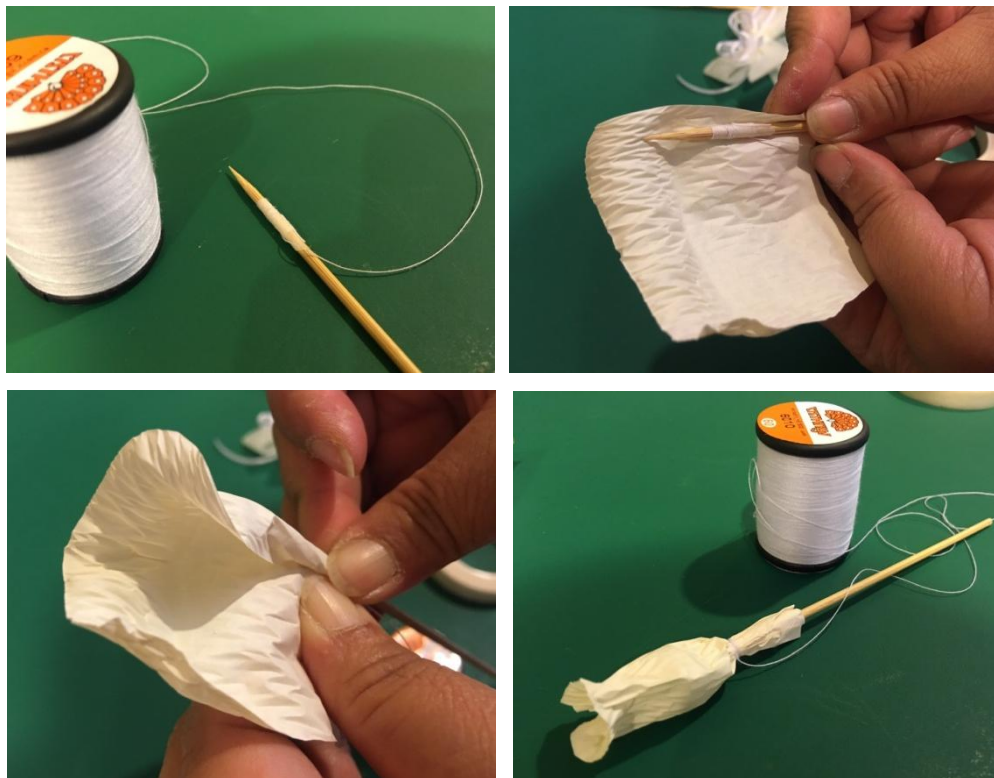
โดยชั้นที่ ๑ ใช้กลีบดอก ๒ กลีบ ชั้นที่ ๒ ใช้กลีบดอก ๓ กลีบ และชั้นที่ ๓ ใช้กลีบดอก ๕ กลีบ



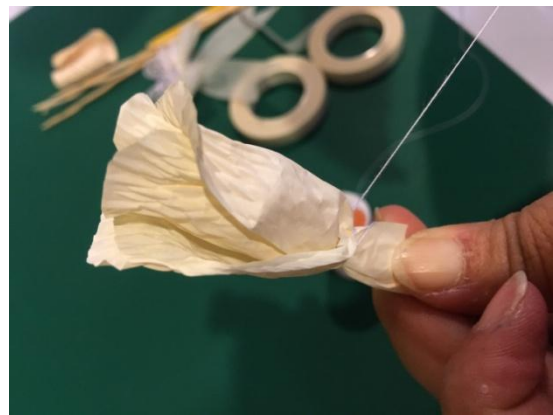
๒. จับม้วนด้านข้างของกลีบดอกให้เป็นกระพุ้งกลีบ โดยส่วนกลางของกลีบคลี่ออกเป็นรูปโค้ง ทำให้ครบจำนวนทั้งหมด ๘ - ๑๐ กลีบ



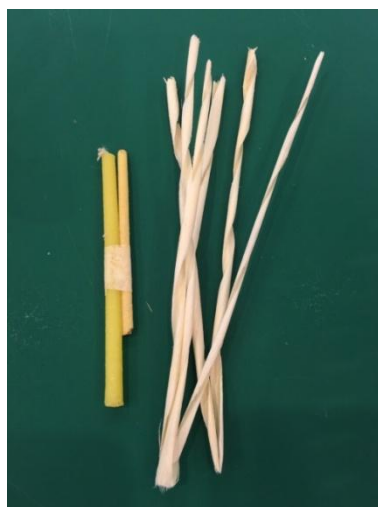
๓. พันฟลอร่าเทปที่ไม้ปลายแหลม นำกลีบดอกม้วนเข้ากับไม้ปลายแหลม พร้อมจับจีบ พันด้วยด้ายสีขาวที่ละกลีบ มัดให้แน่นโดยสับหว่างประกอบเข้าเป็นดอกกุหลาบ



๔. นำกลีบดอกชั้นที่ ๓ โดยพับโคนกลีบดอกคล้ายกลีบบัว เรียงสลับหว่างแต่ละกลีบให้ซ้อนเกยกัน และจับจีบประกอบให้แน่นพันด้วยด้ายสีขาว



๕. นำเกลียวไม้จันทน์ประมาณ ๓ - ๕ เส้น มาหักครึ่ง แล้วนำรูปและเทียนมามัดรวมกันให้รูปกับเทียนอยู่ในช่วงกลางของไม้ แล้วจับรวบนำมาติดที่ช่อดอก จากนั้นจึงมัดด้ายและพันฟลอร่าเทป ให้แน่นตั้งแต่ส่วนคอของดอกไม้จนถึงสุดปลายไม้



๖. พันด้วยฟลอร่าเทปปิดเก็บรายละเอียดของชิ้นงานให้เรียบร้อย นำริบบิ้นที่เตรียมไว้แล้วมา
ประกอบให้สวยงาม จึงแล้วเสร็จสมบูรณ์

